

Op-Art Sanat Akımının Denim Kumaş ile Giysi Tasarımında Kullanılması

Op-Art Sanat Akımının Denim Kumaş ile Giysi Tasarımında Kullanılması

ÖZET

İlk kez 1964 yılında Times dergisinde yer alan bir makalede “sanat” olarak tanımlanan Optik Sanat (Op-Art), 20.yy’ın soyut sanat akımlarından biridir. İki boyutlu bir yüzeyde üç boyut etkisine ulaşılarak algıda yanılsama yaratan bu akım, 1960’ların ortalarından itibaren uluslararası düzeyde ilgi görmüştür. Soyut resimden türeyen Op-art; video, grafik, heykel ve mimarlığın yanı sıra moda tasarımı gibi optik etkileri keşfederek kullanan alanlar için de önemli bir hareket olmuştur. Moda tasarımı alanında Op-art tarzının görsel etkisi, özenli el yapımı teknikler, denim ile yüksek teknoloji esaslı kumaşlar ve hassas terziliğin bir kombinasyonunu barındırmaktadır. Bu çalışmada Op-Art sanat hareketinin etkileri, öncüleri ve örnekleri incelenmiş olup, ayrıca tasarımcılar ve moda trendlerini takip edenler için yerel ve uluslararası pazara yardımcı olmak adına denim kumaş özelinde optik illüzyon tekniği uygulanan özgün tasarım örnekleri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Op-Art, Sanat, Denim, Hassas Terzilik.

ABSTRACT

Op-Art, defined as “art” for the first time in an article in the Times magazine in 1964, is one of the abstract art movements of the 20th century. This movement, which creates an illusion of perception by achieving the effect of three necks on a two-dimensional surface, has attracted international attention since the 1960s. Op-art, which derives from abstract painting, has been an important movement for fields that explore and use optical effects such as fashion design as well as video, graphics, sculpture, and architecture. The visual effect of Op-art style in the field of fashion design includes a content of production handmade techniques, denim and high-tech based fabrics and delicate tailoring. The final effect is refreshingly minimalist. The effects, pioneers and examples of the Op-Art art movement with these influences are examined, and unique design examples are given, in which optical illusion technique is applied specifically to denim fabric in order to help the local and international market for protectors and fashion trends.

Keywords: Op-Art, Art, Denim, Precision Tailoring, Minimalist.

GİRİŞ

Psikolojide Gestalt Kuramı’na göre bütün, parçaların toplamından farklı bir anlam içerir. Dolayısıyla birey, bütünü parçalarına ayırarak değil bütünsellik içinde algılar. Bu bağlamda Op-Art, “bireyin algısının sanat üzerindeki etkisi” şeklinde tanımlanabilir bir kavram olarak karşımıza çıkar. Op-Art, izleyiciyi dikkatli olmaya ve sorgulamaya iten sanat yapıtları oluşturur.

Bir kültür mirası olan sanatın tarih boyunca toplumları etkilediği hatta yönlendirdiği bilinmektedir. Moda ise zamansal bir kavram olmakla birlikte, bireylerin sadece giyim tarzını değil genel davranışlarını da etkileyen bir olgudur ve birçok sanat dalını hem içerip hem de etkilediği için toplumsal beğeniyi yönlendirir.

1960’lı yıllarda popüler bir akım olarak karşımıza çıkan Op-Art; savaş sonrası toplumun zenginliğini yansıtan, popüler kültüre damgasını vuran soyut bir sanat hareketidir. Optik yanılsama ile oluşturulan bu sanat yapıtlarına Op-Art adını, Optical Art kelimelerine atf yaparak Amerikan basını vermiştir. Genel olarak soyut geometrik düzenlemeler kullanılan bu akımda eserler çoğunlukla siyah-beyazdır. Akım, aksesuar ve dekorasyonda olduğu gibi giysi tasarımcılarını da etkilemiş, giysi modası için ilham kaynağı olmuştur.

Op-Art’ın öncüleri Vasarely, Yaacov Agam ve Jesus Raphael Soto olup, hareketli ve kinetik sanat örnekleriyle yanılsama yaratmayı amaçladıkları görülebilir. Victor Vasarely, Kinetizmin ve Op-Art akımının önemli temsilcisi yaptığının ressamlık değil, plastisyenlik olduğunu savunmuştur. Vasarely, biçimin ve rengin doğadan bağımsız özerk diliyle konuşmayı ilke edinmiştir.

Op-Art, Amerikan sanatında belirginleştikten kısa süre sonra Avrupa’ya özellikle İngiltere’ye yayılmıştır.

Selda Baycan¹

How to Cite This Article

Baycan, S. (2023). “Op-Art Sanat Akımının Denim Kumaş ile Giysi Tasarımında Kullanılması” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:114; pp:7921-7931. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sssj.71151>

Arrival: 17 June 2023
Published: 31 August 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Nişantası Üniversite, Sosyal Bilimler Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0003-1941-3908

Modayı etkileyen birçok alan bulunmaktadır. Sanat da bu alanlardan biridir ve moda yön vermede etkili olmaktadır. Çalışmada Op-Art sanat akımının sanatçıları ile aynı dönemdeki tasarımcıların giysilerindeki etkileşim görsellerle açıklanmıştır.

OP-ART SANAT AKIMI

Optik Sanat'ın kısaltması olan Op-Art, 1960'larda popülerleşmeye başlamış optik yanılsamalar ve belirsizlikler içeren, nesnel olmayan bir soyut sanat tarzıdır. Op-Art tekniği, biçim ve renklerin sistematik, geometrik ve kesin hatlarla kullanımıyla yapılır. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa ve Güney Amerika'da kendine yer edinmiş uluslararası bir hareket olan Op-Art; bir dizi sanatsal eğilim üretmiştir. Sanat hareketi çağrıştıran stil, genellikle kinetik sanatla da ilişkilendirilir. Geometrik formlar, çizgiler ve desenler, tamamen siyah ve beyaz veya zıt renkler kullanılmıştır.

“Op-Art stilinde, akıllara durgunluk veren yeni görsel efektler üretmek için biçimsel ilişkilerin amaçlı manipülasyonu ile uğraşmıştır” (Fiksel, 2009: 43).

Biçim ve renklerin sistematik, geometrik ve kesin hatlarla kullanımı ile yapılan Op-Art yapıtlarında etki, perspektif yanılsama ya da renksel gerilim aracılığı ile verilir.

“Gözleri yanıltan görsel efektler, izleyicinin gözlerini taklit eden bir desenle veya çizgileştirme tekniği ile elde edilebilir” (Uğur, 2019:234).

Şekil 1: Victor Vasarely, Zebra, 1937

Kaynak: <http://www.op-art.co.uk/op-art-gallery/victor-vasarely/>

OP-ART SANATI İLE İLGİLENEN MODA TASARIMCILARI

Kadın imajı moda tarihinde önemli bir konuma sahiptir. Op art sanatındaki görsel vurgu, kadın silüetinde yeni bir giyim tarzının ortaya çıkmasında önemli bir etken olmuştur.

Emilio Pucci

Emilio Pucci İtalyan bir moda tasarımcısıdır (1914–1992 tarih doğru mu). Yaratıcı çalışmaları ve yenilikçi bir giyim tarzı oluşturan tasarımcı, alışılmışın dışında modern bir karakter yaratmak için 1960'ların modasını yansıtan geometrik şekiller ve renkler kullanmıştır.

Emilio Pucci, Fall 2015'teki defilesinde ressam Victor Vasarely'in eserlerinden etkilenmiş ve moda ile birleştirmiştir. Tasarımlar Vasarely'in eseri etkisiyle farklı boyutlardaki geometrik şekillerin birleşimiyle ve süreklilik yaratmak için botlarda da aynı kalıp ve tasarımları kullanmasıyla oluşturulmuştur. Tasarımlar, duvardaki bir tablonun hareketli ve fonksiyonel bir elbiseye dönüşmesiyle aynı zamanda bir sanat eserinin de dönüşümünü temsil etmektedir.

Şekil 2: Emilio Pucci Fall 2015 Ready to Wear

Kaynak: <https://www.elle.com/uk/catwalk/articles/g24955/emilio-pucci-autumn-winter-2015/>

Yves Saint Laurent

Cezayir doğumlu moda tasarımcısı Yves Mathieu-Saint Laurent (1936- 2008) annesinin modaya olan ilgisinden etkilenerek çocukluğundan itibaren kadın giysileriyle iç içe büyümüştür.

Bugün kendi Haute couture evi "Yves Saint Laurent", zaman içinde gelişen ve kadınların ihtiyaçlarına göre uyarlanan giyim stillerinin çeşitliliği sayesinde uluslararası ölçekte lider haline gelmiştir. Şekil 28'de görülen Yves Saint Laurent-1965 imzalı elbise 60'lı yıllardaki Mondrian'ın "Composition with Yellow, Blue and Red (Türkçe ismi)" isimli tablosundan esinlenilerek üretilmiştir. Laurent, 1965'te Fransız Vogue'un ön kapağında yer alan Piet Mondrian'ın op-art sanatından ilham alınarak elbiseler tasarlamıştır. Bundan kısa bir süre sonra elbisenin daha ucuz kopyaları üretilmiştir. Bu elbise aynı zamanda 'Mondrian Collection' (1965) adlı moda koleksiyonunda da yer almıştır. "Koleksiyon, Piet Mondrian gibi ünlü modern sanatçıların eserlerine yer vermiştir."

Kromatik açıdan "H" çizgisi formundaki bu elbise, beyaz zemin üzerine yerleştirilmiş sarı- kırmızı ve mavi olmak üzere üç ana renkten oluşmaktadır. Bu yapıda sarının diğer iki ana renge göre yüzeyde küçük bir boyut kapladığını gözlemlenir. Öte yandan, kırmızı çok miktardadır, bu da gözlemcinin dikkatini çekmesine izin vererek gözü üzerinde büyük bir etkiye oluşturur.

Yves Saint Laurent, güzel sanatlara olan sevgisi ve tutkusu ile bilinen bir sanatçıdır. Bu koleksiyonda Mondrian'ın op-art çalışmalarından ilham alan 6 kokteyl elbisesi yer almaktadır.

"Mondrian Koleksiyonu, Yves Saint Laurent'in en büyük moda koleksiyonlarından biridir ve moda ve sanatın nasıl güzel bir şekilde bir araya getirildiğinin göstermesi bakımından önemlidir" (Kodaman, 2011:7).

Kalçaları daha büyük göstermek için genellikle küçük-büyük, koyu ışık desenleri kullanılmıştır. "Tasarımcılar renk bloklarını ayarlayarak kadın bedenlerinin oranını istedikleri gibi değiştirmektedir" (Azer, 2020).

Şekil 3: Mondrian Collection 1965

Kaynak: <https://vogue.com.tr/haber/yves-saint-laurentin-5-ikonik-moda-devrimi>

Marc Jacobs

Spring-Summer 13'ten Marc Jacobs Ready to Wear koleksiyonu, Op-Art'tan ilham almıştır. Farklı kalınlıklarda siyah ve beyaz çizgilerin hâkim olduğu koleksiyon 60'lı yılların hissini yaşatmaktadır.

Sanat ve moda yüzyıllardır birbirini etkilemiştir. Aynı döneme özgü sanatçı ve giyim tasarımcılarının eserlerinde birbirleriyle olan etkileşimler görülür. Op-Art, görsel-algısal etkiler yaratmak için ışığın gözü ileri ve geri götürdüğü sistem üzerine kurulu bir harekettir.

Düz, durağan bir şekilde, göz illüzyonuyla blok renklerin ve grafik şekillerin tercih edilmesi, dönemdeki moda tasarımcılarını ciddi anlamda etkilemiştir. Vücutta hareketli bir görsel oluşturacak böylesine bir etkiyi incelemek dikkat çekici bir hâl almıştır. Ossie Clark, Yves Saint Laurent, Pierre Cardin, Mary Quant ve de André Courrèges gibi artık Op-Art'a ithaf edilen kıyafetlerle eş anlamlıdır. Op-Art tarihten bugüne değin en fazla atıf alan içeriklerden birisidir ve bilhassa 1990 ve 2000'li seneler süresince Op-Art alanında yeniden oluşan canlanma görülmektedir (Usluca, 2011).

Şekil 4: Prada S/S 16

Kaynak: http://m.blog.naver.com/coming_step/10156546697

Rei Kawakubo

Rei Kawakubo'nun Comme des Garçons Spring/Summer01 koleksiyonuna uygun bir şekilde "Optical Shock" adı verdiği ve benzersiz tasarımcının imzası olan kabarcıklı ve dantelli silüetler, PVC pantolonlar ve üstler ile çorap ve ayakkabıların üzerinde Op-Art baskıları yer almaktadır. Balonlu naylon, plastik ve olay yeri bandı gibi kullanılmış malzemelerden yapılmış kamuflaj galaktik başlıklarla birleştiğinde bu, 20. yüzyılda bir ayağını geçici olarak tutarken yeni milenyumda memnuniyetle karşılanan bir gösteridir (Google Arts & Culture).

Şekil 4: Rei Kawakubo, S/S01

Kaynak: <https://www.anothermag.com/fashion-beauty/10516/ten-times-op-art-crossed-over-into-21st-century-fashion>

Gareth Pugh

Tasarımcı Gareth Pugh, Noughties'in ortalarında kulüp-çocuk kültürünün yeniden canlanmasında etkili olmuştur. Autumn/Winter 06 kış için yaptığı ilk şovunda şişirilebilir bir görünüm bulunmaktadır ve gotik bir görünüme sahiptir. Pugh, ikinci koleksiyonu için, yüksek platformların üzerinde, podyumda tek renkli dama tahtası baskıları giyen cinsiyetsiz, meçhul figürlerle bir kez daha Bowery'ye atıfta bulunmuştur. (Google Arts & Culture).

Şekil 4: Gareth Pugh, S/S07

Kaynak: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2007-ready-to-wear/gareth-pugh/slideshow/collection>

Alexander McQueen

Olivia Singer, McQueen'in Sprin-Summer 07 yaz yılındaki koleksiyonu için şunları yazmıştır: *“Son yıllarda son kullanım tarihi olmayan bir koleksiyon olduğunu kanıtladı: McQueen'in, çöpleri hazineye dönüştürme konusundaki eşsiz yeteneğini özetleyen bir koleksiyondur.”*

Gerçekten de McQueen'in son sonbahar/kış koleksiyonu, neredeyse bir yıl sonra gerçekleşen ölümünden önce, modanın genellikle geri itilmiş kültürüne atıfta bulunarak, podyumun ortasına yığılmış eski gösteri aksesuarlarının fonunda kurulmuştur.

Mankenlerin Guido Palau tarafından şekillendirilen saçları bile geri dönüşüme bir saygı duruşu niteliğindedir. Silindirleri, streç filmle sarılmış ve seloteyp ile sabitlenmiş kola kutuları şeklini almıştır. Houndstooth (Kaz ayağı), şerit ve alacalı baskı ile Op-Art koleksiyon boyunca her yerde göze çarpmaktadır (Google Arts & Culture).

Şekil 5: Alexander McQueen, A/W09

Kaynak: <https://www.drezy.it/community/modalab/eventi/new-york-fashion-week-2012-marc-jacobs-foto/>

Louis Vuitton

Tasarımcı, Louis Vuitton koleksiyonunda Fransız sanatçı Daniel Buren'in çalışmalarına atıfta bulunmuştur. Buren ayrıca, modelleri, çiftler hâlinde limon sarısı ve beyaz cilalı bir piste taşıyan dört çizgili yürüyen merdiven içeren gösteri alanının yaratılmasından da sorumludur. Giysilerin kendileri; şişirilmiş, sürrealist, Damier ekosesiyle basılmış, kutu gibi ve kesin, modaya uygun silüetlerdir (Google Arts & Culture).

Şekil 6: Louis Vuitton, S/S13

Kaynak: <https://www.anothermag.com/fashion-beauty/10516/ten-times-op-art-crossed-over-into-21st-century-fashion>

Kurur Van Noten

Autumn/Winter 14 kış koleksiyonundan Dries Van Noten, "Birçok şey var; beklenmedik zarafet, parlak renkler, iki boyutlu çiçekler, sık ayakkabılar ve Bridget Riley" demiştir. "Bu, grafik motiflerin keskin çizgiler ve övgüleridir." Açılış görünümü gösterinin geri kalanının tonunu belirleyen; yapay üzüm suyu renginde, Riley-esque girdap ile çizgili güvercin grisi yün cekettir. Bu, psychedelic kazaklar, baskılı şifon, T-bar ayakkabılar ve kürk stollarla giyilen ipek için yer açmıştır (Google Arts & Culture).

Şekil 7: Kurur Van Noten, A/W14

Kaynak: <https://www.anothermag.com/fashion-beauty/10516/ten-times-op-art-crossed-over-into-21st-century-fashion>

Junya Watanabe

Junya Watanabe, Op-Art'ın aldatıcı doğasını altüst ederek Spring/Summer 15 için heykelsi bir üçüncü boyutta grafik desenler oluşturmuştur. Mini elbiselere yerleştirilmiş mozaik şekiller ve dairesel PVC formlar, Bridget Riley ve Yayoi Kusama'nın çalışmalarına atıfta bulunurken, Tomi Kono tarafından yaratılan balık kâsesi başlıklar, modanın 1960'lardaki uzay yolculuğu tutkusunu ima etmektedir (Google Arts & Culture).

Şekil 8: Junya Watanabe, S/S15

Kaynak: <https://www.vogue.com/slideshow/junya-watanabe-spring-2015-rtw-runway/amp>

Valentino

Ossie Clark'ın eşi ve bir moda tasarımcısı olan Celia Birtwell'; Pierpaolo Piccioli ve Maria Grazia Chiuri'nin Valentino Autumn/Winter 15 koleksiyonunun arkasındaki ilhamlardan biridir. Flöge'nin 19. yüzyılın başlarındaki fotoğraflarında, monokrom, grafik elbiseler görülür. Valentino podyumunda görülen elbiseler için tarihsel bir döngü yorumu yapılabilir (Google Arts & Culture).

Şekil 9: Valentino, Y/Y15

Kaynak: <https://blog.rtve.es/moda/2015/03/valentino-chanel-y-saint-laurent-las-viejas-agujas-nunca-mueren-1.html>

Issey Miyake

Autumn/Winter 16 için Yoshiyuki Miyamae, tasarımcının ticari marka tekniğinin yeni bir tekrarı olan Üretim süreci, dalgali tutkal çizgileri, aradaki boşluklara eklenen gökkuşağı tonlarında boyalar ile işaretlenen giysileri içermektedir. “Sonuç, modeller podyumda insan trompe l'oeil olarak dolaşırken zıplayan canlı elbiseler, pantolonlar, paltolar ve etekler olmuştur” (Google Arts & Culture).

Şekil 10: Issey Miyake, Y/G16

Kaynak: <https://www.anothermag.com/fashion-beauty/10516/ten-times-op-art-crossed-over-into-21st-century-fashion>

Jean Paul Gaultier

Jean Paul Gaultier'nin Spring/Summer18 için Haute Couture koleksiyonunda William Klein'in 1966 'da "Who Are You, Polly Maggoo" filmini anımsatan heykelsi saç ve grafik makyajlı, özellikle Anna Cleveland'ın giydiği, şekil 42'de belirgin olan Op-Art baskıları çok miktarda yer almaktadır. Bu çalışmalar, modanın Op-Art ile olan ilişkisini gözler önüne sermektedir (Google Arts & Culture).

Şekil 11: Jean Paul Gaultier Haute Couture, S/S18

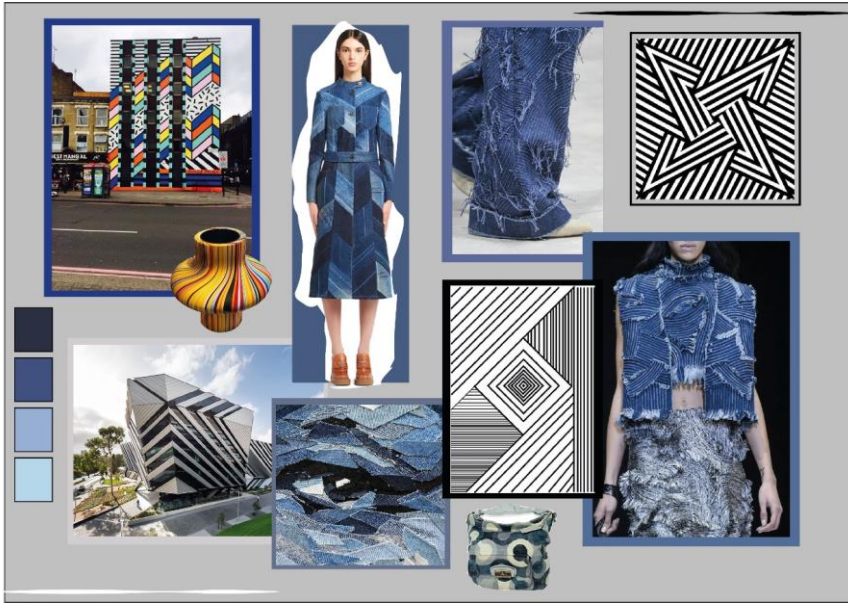
Kaynak: <https://www.anothermag.com/fashion-beauty/10516/ten-times-op-art-crossed-over-into-21st-century-fashion>

YÖNTEM

Bu çalışma yürütülürken; konu hakkındaki yerli ve yabancı kaynak taraması gerçekleştirilerek bilgiler elde edilecektir. Ayrıca çalışma denim kumaşını kullanılarak op-art sanat akımını yansıtan bir koleksiyon tasarlanması ile uygulamalı bir araştırma yöntemini de içermektedir.

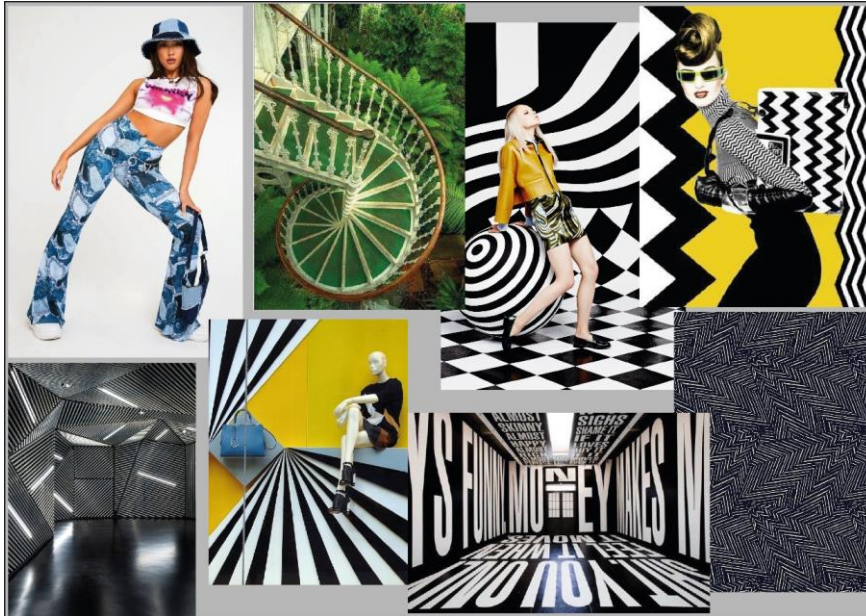
BULGULAR

Günün trendler önümüze çıkan op art ve denim kumaş tasarımlarda kumaşlar esinlenilmiştir. Hazırlanan giysi tasarımı denim kumaşlar renk kombinezyon, çizgiler kalınlığı inceliği kesikler op art konusu denim kumaşa birleştirilerek günümüz modasına giysilere dönüştürülmüştür. **Şekil-12** de sunulmuştur. Müşteri panosu insanları göze çarpması mağazada yaz koleksiyonlar kumaşlar, vitrin, kombin, aksesuar op-art sanat denim konusu alakalı uyum sağlanmaktadır. **Şekil-13** 'de gösterilmektedir.

Şekil 12: İlham panosu

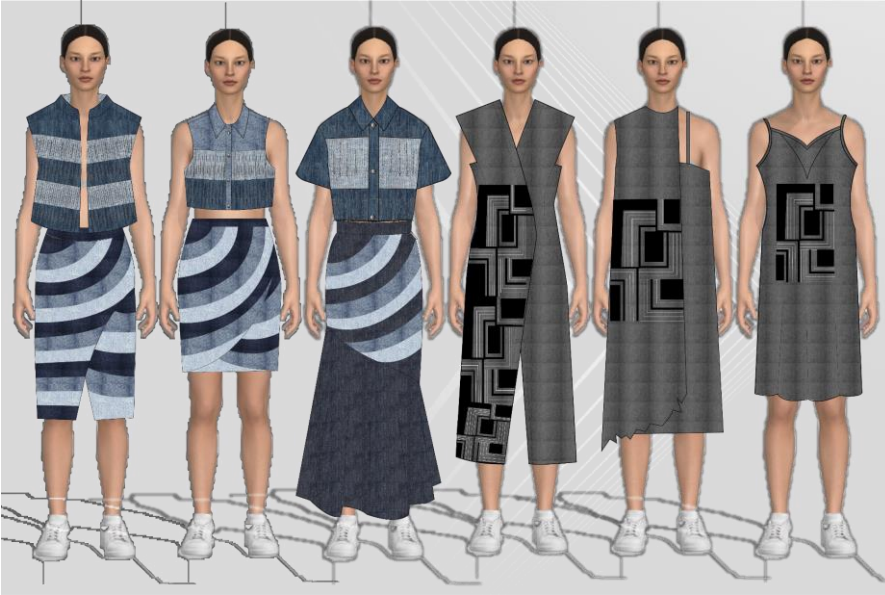
Kaynak: Selda Baycan

Şekil 13: Müşteri panosu

Kaynak: Selda Baycan

Op-art optik duyular, basit formlar, ritmik desenler, titreşen renk kombinasyonlar, hareli desenler ve ön plan-arka karışıklığı, geometrik, ince-kalın, büyük-küçük ile birlikte denim kumaşlar giyside kullanılarak araştırmacı tarafından geliştirilen tasarımlar aşağıdaki görsel **şekil-14'** de sunulmuştur.

Şekil 14: Eskiz Çizimleri ve Modelden Model Geliştirme
Kaynak: Selda Baycan

Bu çalışmada tasarımcı kullandığı teknikler ile özgün bir koleksiyon hazırlamıştır. Etek koleksiyonlar Renk kombinezon küçükten büyüğe doğru tercih edilmiştir. Kumaşlar yaz için koyu orta açık renk tonları kullanılmıştır. Selanik dark blue %80, Nusay %100, Str season %100 kumaşları tanımlı tercih edilmiştir. İllüstratörde programında gerçekleştirmiştir. Aksesuar lacivert bez nylon siyah renk uyum için kullanılmaktadır. Ve iplik lacivert renk uyumu sağlanmıştır. Elbise koleksiyonlar baskı tasarım çalışması elden baskı çamaşır su ile kumaş boya gerçekleştirilmiştir. İnce kumaş gri ton tercih edilmiştir. Siyah iplik sağlanmıştır. Aksesuar siyah bez fermuar gümüş dişli kullanılmıştır. Kumaşı grey season %100 tercih edilmiştir. Gömlek koleksiyonlar kesik parça kumaşları küçük-büyük orantılı şekilde ortaya çıkarılmıştır. Açık tütün iplik kullanılmaktadır. Koyu-açık renk ton kumaş kalın ve ince sağlanmıştır. Kumaşları Nusay ve Selanik dark blue tercih edilmiştir. Nylon düğme kahve tonları tercih edilmiştir. Yelek koleksiyon yaz kumaşları nusay ve selanik dark blue kumaşını tanımlı tercih edilmiştir. Kesikleri küçük parça kumaşları ortaya çıkış sağlanmıştır. Koyu-açık ton renk uyumu sağlanmıştır. İplik açık tütün kullanılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİ

Sanatta yeni arayışların bir sonucu olarak ortaya çıkan Op-Art akımı, iletişim teknolojisinin gelişmesiyle tüm dünyada büyük bir yaygınlığa sahip olmuştur. 1950-1970 yılları arasında birçok etkisini gösteren Op-Art, durgunluk döneminden sonra 1990 yılından itibaren modern haliyle moda ve sanat dünyasına tekrar giriş yapmıştır.

Optik sanat yapıtlarının en temel karakteristik özelliğinin izleyici üzerinde özellikle psikolojik etki yaratmasıdır. Akım, hangi sanat dalında olursa olsun izleyicinin katılımını sağlayarak, aynı zamanda izleyiciye görme ve algılama sınırlarında kendisini test etme zemini oluşturmaktadır. Op-Art yapıtlarının orijinal eserlerden taklit/benzetme yoluyla çoğaltılıyor olması hangisinin “gerçek sanat” olduğuna dair şüpheler akla getirirse de sonuçta taklit ya da değil yapının Op-Art akımından olduğunu söyleyecek kadar toplumda bilinirlik oluşturduğu bir gerçekliktir.

Başlangıçta da belirtildiği üzere iki boyutlu bir yüzeyde üç boyutlu algı yaratma çabası olan Op-Art’ın etki alanının, günümüz insanının 3 boyutlu tasarıma duyduğu ihtiyaç ve bu ihtiyacı giderme amaçlı teknolojik gelişmeler düşünüldüğünde araştırılması ve deneyilmesi önemlidir.

Bu çalışmada moda tasarımcılarının Op-Art’tan ilham alarak tasarladıkları tasarımları model özellikleri ile birlikte incelenmiştir. Op-Art akımı sanatçıların resimlerinde oluşturdukları desenlerin ağırlıklı siyah-beyaz renklerin kullanıldığı kalın ve ince çizgiler, ekoseler, büyük boyutta balıksırtı ve küçük biçimlerden oluştuğu görülmüştür. Bu desenlerden algısal olarak etkilenen moda tasarımcılarının ise tasarladıkları her tipte giysinin kumaşında bu desenleri kullandıkları gözlenmiştir. Koleksiyonlarında kullanmış oldukları modellerin her birinde renk, ışık, desen ve perspektif oyunları harmanlanan bu desenleri kumaşlarına yansıtmışlardır. Birçok akademik çalışmada da sanat ve modanın etkileşim içinde olduğu; “Op Art” sanat akımının dikkat çeken etkileyici görselliği ile modacılar ilham verdiği gözlemlenmiştir. Ayrıca çalışmada örneklenen tasarımcıların Op-Art’a ait renk zıtlıklarını, çizgileri, geometrik şekilleri, hareketi, derinlik ve yanılsamaları kullandıkları görülmüştür. Tasarımcıların ve markaların, giysilerin bedene oturmasında örme teknolojisi ve Op-Art unsurlarını bir araya getirerek bir illüzyon/yanılsama yaratma çabası içinde oldukları sonucuna varılmıştır. Tasarımcıların, Gestalt Algı Kuramına ait “şekil-zemin

ilişkisi”, “süreklilik”, “basitlik”, “devamlılık”, “yakınlık” ve “benzerlik” ilkelerinden faydalandıkları da söylemek mümkündür.

Bu çalışma Op-Art tarzının denim giysi tasarımlarına uygulanabilirliği açısından bir örnek niteliğindedir. Moda tasarımcılarının bakış açılarını ve çalışmalarının özgünlüğünü yükseltmeleri için sanat veya diğer alanlardan ilham kaynaklarını araştırmaları ve tasarımlarını yön vermeleri oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Fiksel, J.R. (2009). Design for Environment, Second Edition: A Guide to Sustainable Product Development. *McGraw-Hill Education*, 432 s.

Uğur, E. (2019). Op-Art Akımının Görsel Algı ve Grafik Tasarım Kavramları Açısından Tanımlanması. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

Google Arts & Culture. <https://artsandculture.google.com/story/rei-kawakubo-comme-des-gar%C3%A7ons-art-of-the-in-between/cwVRRcFf8h7zKA>.

Kodaman, S. S. L. Yves Saint Laurent Giysi Tasarımlarında Piet Mondrian Etkisi. *Akdeniz Sanat*, 4(7).

Usluca, Ö. (2011). Giyim Modası ve Güncel Sanat İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme-Pop Art. *Akdeniz Sanat*, 4(7).

Bekar, A., & Karakulak, Ç. (2016). Yiyecek ve İçecek Stilizliği ve Fotoğrafçılığı. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (53), 104-113.

Mete, F. (2001). Doğrudan Vücut Ölçülerine Dayalı, Vücuda Tam Oturan Yeni Bir Bayan Üst Beden Temel Kalıp Hazırlama Tekniğinin Geliştirilmesi.